

‘Het leek wel op een schoolreisje’

Persoonlijke herinneringen aan de evacuatie

Hendrikje Hopman-Muijs (geb. 1931), de oudste dochter van ‘Tee van Jan Muijs’, was 8½ jaar toen het dorp moest evacueren. ‘Ik geloof dat de ernst ervan niet tot me doordrong’, moet ze al terugblikkend bekennen.

Dit in tegenstelling tot haar moeder Geertje Muijs-Duijst die hypernerveus met vier kinderen naar het klaarliggende passagiersschip in de Oude Haven zeulde. In haar armen de jongste van het stel: Wijmpje, nog geen veertien maanden oud. Hendrikje: ‘Omdat ik het oudste kind was, moest ik van moeder vooral goed letten op

V.l.n.r. Hendrikje Hopman-Muijs, haar partner Gijsbert Hopman (‘Gijs Vink’ 1928-2016) en Wijmpje Heijnen-Beukers, een aantal jaren na afloop van de oorlog.

broertje Jan (‘Bobbie’, 1936-1999), die erg druk van aard was en de neiging vertoonde om steeds weg te lopen. Tegenwoordig zouden we zeggen dat hij ADHD had. Wat het allemaal voor de moeder nog spannender maakte, was dat de vader Wouterus Muijs er niet bij kon zijn, omdat hij als soldaat was gelegerd in het Brabantse Nistelrode bij Den Bosch. ‘Hij bereed een paard en wagen met munitie, en moest de stellingen ook voorzien van prikkeldraad als versperring.’

Helemaal alleen gelaten voelde het jonge gezin van de Nieuwe Schans 98 zich echter niet. Officieel stond de verplaatsing van de ‘Sjans’ onder leiding van ‘groepsgeleider’ Peter Blokhuis (‘Peter van Bont’). Maar binnen de leiding van de evacuatie was ook Jacob Muijs (‘De Motbal’), ‘neef van vader’, een van de geleiders. Weliswaar voor de Weikamp, ‘maar kennelijk omdat hij met moeder te doen had, hield hij ook ons in de gaten. Want moeder was mentaal niet zo sterk en toonde zich angstig over de situatie van haar man en de zorg voor haar vier kinderen.’

Sleutels inleveren

Bij het vertrek moesten alle vluchtelingen hun deuren afsluiten en de sleutels inleveren. Hendrikje: ‘Moeders vader Lammert Duijst was heel secuur. Hij had voor al zijn kinderen van die “plankies” gemaakt, met alle namen en adressen erop. Aan deze houten labels werden de sleutels opgehangen. Zo konden deze nooit kwijtraken.’

Ze weet nog precies waar het schip lag dat hen op kwam halen, namelijk ter hoogte van de doorgang vanuit de Hoekstraat, bij het huis van Wouter Koelewyn (‘Wouter van Vok’).

Dit is de plek waar het schip van het gezin Muijs lag aangemeerd. Schilderij van Klaas Zwaan.

Terwijl de volwassenen bij het afmeren bezorgd door de raampjes naar buiten keken vanwege een rondcirkelend militair vliegtuig, vond Hendrikje het allemaal maar machtig interessant. ‘Wij kinderen beschouwden het meer als een soort schoolreisje. Zo had moeder ook een zak met pepermuntjes meegenomen. Wij zaten achter in de boot. En samen met al die jongens van de Nieuwe Schans hebben we de hele reis pepermunten zitten te kraken.’

Hendrikje herinnert zich ook nog Marretje Zwaan-Muijs (‘Martsie Sieksem’), met een ‘laodje’ (= kistje) gerookte paling op schoot in de boot. Die aal kwam uit de visschuur van Jan Muijs vandaan, en werd meegenomen omdat ze anders toch maar zou bederven. ‘Iedereen die bij haar langs kwam, deelde ze een paling uit.’

Toen het schip in Enkhuizen aankwam, voelde Hendrikje zich wel een zielige bootvluchteling. Want op de kade stonden allemaal mensen naar het arriveerende bonte gezelschap te staren. De weg naar de eeuwenoude Westerkerk herinnert ze zich als vrij lang. En in die koude kerk zaten ze op de banken te wachten om naar hun gastgezin te worden gebracht. ‘Vanaf de preekstoel werden de namen afgelezen. Wij hoorden: “De vrouw van Wouterus Muijs met drie kinderen”. Maar wij waren met vier kinderen! Groepsgeleider Jaap Muijs zorgde ervoor dat deze vergissing direct werd opgelost. Begeleid door padvindsters werden we weggebracht. Ik had broer Jan stevig vast, anders nam die de benen.’